

України, центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів і посадових осіб місцевого самоврядування тощо;

- 2) за формою закріплення: закони, укази, постанови, накази;
- 3) за територією дії: загальні, обов'язкові для виконання на всій території держави; відомчі, норми яких поширюються на організації та осіб, що перебувають у системі службового підпорядкування відповідного міністерства, відомства; місцеві, дія яких обмежується територією відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- 4) за часом дії: постійні, тимчасові;
- 5) за простором: екстериторіальні та територіальні;
- 6) за строком дії: довгострокові, середньострокові та короткострокові;
- 7) за порядком ухвалення: видані одноособово (указ Президента України), прийняті колегіально (постанова Кабінету Міністрів України);
- 8) за назвою: доктрини, стратегії, концепції, програми, плани;
- 9) за сферами регулювання суспільних відносин: екологічній, економічній, оборонній та національній безпеки, воєнній, інформаційній;
- 10) за характером спеціалізованих норм: акти-декларації, акти-концепції, акти-стратегії тощо;
- 11) за цільовим призначенням: декларативні, програмні, коцептуальні тощо.

Список використаних джерел

1. Харченко Н. П. Стратегічні правові акти в Україні: плюралізм наукових підходів. Прикарпатський юридичний вісник. 2020. Вип. 4. С. 48–51.
2. Харченко Н. П. Стратегические акты Украины: понятие и особенности. *Lege Se Viata*. 2020. № 3 (339). С. 70–73.
3. Берназюк И. Стратегічні акти Верховної Ради України: поняття, види та особливості. Підприємство, господарство і право. 2017. № 1. С. 153–158

Христюк Оксана Сергіївна,

викладач кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ;

Луценко Лілія Леонідівна,

курсант навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

КОНФЛІКТОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ У ВНЗ МВС ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Реформування всієї правоохоронної системи держави вимагає перш за все переоцінку та перебудову складових професійної підготовки фахівців, які покликані забезпечувати охорону, дотримання та відновлення прав та свобод громадян в різних ситуаціях повсякденного життя сучасного українського суспільства. У сучасному суспільстві людина знаходиться в центрі різноманітних взаємозв'язків. В ході цієї

взаємодії можуть виникати суперечності, інциденти, конфлікти, оскільки кожна особистість має власні погляди і переконання. Характер конфлікту залежить не тільки від об'єктивних умов, а й від суб'єктивності його сприйняття, що зазвичай носить негативний характер та призводить до суттєвого погіршення міжособистісних відносин та загального психологічного стану учасників. Однією з чітко окреслених змін у роботі поліцейських Національної поліції України, які проходять рефреном у всій професійній підготовці персоналу, є саме спрямованість на ефективне вирішення конфліктних ситуацій різного рівня.

Дослідження психологічних аспектів конфлікту в цілому та його проявів в правоохоронній діяльності, зокрема, знайшли відображення в наукових розробках таких вчених як: А.Я. Анцупов, Л.С. Виготський, С.П. Гіренко, Н.В. Гришина, О.О. Леонтьєв, Г.Ю. Любимова, А.С. Макаренко, В.С. Медведєв, Л.І. Казміренко, В.І. Курбатов, О.М. Цильмак, С.А. Чистяков, А.І. Шипілов, С.І. Яковенко, І.А. Яремчук та ін.

Ми погоджуємось з позицією С.П. Гіренка, який вважає, що одним з головних завдань професійного навчання курсантів у закладах вищої освіти МВС України має стати впровадження системи формування в них вмінь та навичок психологічної саморегуляції в конфлікті та постконфліктної релаксації, збагачення особистісного ресурсу протистояння провокаційному конфліктному спілкуванню, оволодіння майбутніми поліцейськими поведінковими конструктивними та безпечними стратегіями поведінки та оптимізації міжособистісних стосунків [1, с. 111].

Слід відмітити, що фактична конфліктологічна підготовка майбутніх правоохоронців починається, на нашу думку, із заходів та прийомів попередження і вирішення конфліктів в курсантському середовищі керівництвом підрозділів ВЗО МВС із специфічними умовами навчання. Забезпечення високого рівня службової дисципліни відіграє помітну роль у запобіганні конфліктів в курсантських підрозділах, стає підґрунтям повноцінного розвитку курсантів в рамках розумного підпорядкування встановленим правилам поведінки. Наше дослідження особливостей виникнення та протікання конфліктів в курсантському середовищі показало, що основними причинами конфліктів виступають: обмеженість ресурсів; погана комунікація; наявні індивідуально-психологічні особливості курсантів (характер, тип темпераменту, агресивність, розбіжності в цілях, мотивах, уявленнях, потребах тощо); поведінкові чинники, недоліки виховання. Залежно від того, наскільки успішно здійснюється під час навчання професійна соціалізація особистості майбутніх правоохоронців, насамперед засвоєння певних етичних цінностей, змінюється і інтенсивність конфліктів між ними, а також виробляється власна стратегія поведінки в конфліктних ситуаціях.

Конфліктологічна підготовка майбутніх правоохоронців включає в себе набуття теоретичних та практичних навичок вирішення

конфліктів в службовій діяльності у ВЗО МВС із специфічними умовами навчання. Для всіх курсантів всіх без виключення спеціалізацій навчальними планами підготовки передбачається вивчення дисципліни «Конфліктологія», яка надає знання про конфлікт, його ознаки та структуру, шляхи профілактики та ефективні прийоми вирішення.

Для курсантів-психологів передбачається поглиблене вивчення особливостей поведінки особистості в конфліктних ситуаціях, що забезпечують наступні навчальні дисципліни: «Конфліктологія», «Конфлікти в правоохоронній діяльності», відповідні теми в рамках «Юридичної психології», «Соціальної психології», «Політичної психології» та «Основ психологічного тренінгу». Останній допомагає змінити власний погляд на можливості розуміння та вирішення конфліктів, віднайти в собі новий простір для комунікації, краще розуміти себе та інших, аналізувати та прогнозувати поведінку особистості, в тому числі в конфлікті, а також сприяє формуванню конфліктологічної компетентності майбутніх психологів НПУ.

Крім того, вважаємо за доцільне застосування при проведенні конфліктологічної підготовки курсантів методик інтерактивного навчання, тренінгових технологій, ділових та рольових ігор, що, безумовно, значно підвищить рівень засвоєння теоретичних знань та набуття практичних навичок сприйняття та аналізу конфліктних ситуацій. При проведенні тактичних навчань також слід передбачати в навчальних сценаріях вирішення певних професійних конфліктних ситуацій з різними категоріями громадян. Також позитивний ефект, на нашу думку, буде мати поєднання відпрацювання даних ситуацій курсантами з одночасним наданням консультативної допомоги психологами підрозділів та викладачами, здійснення аналізу помилок на навчальному місці, що допоможе краще засвоїти ефективні стратегії і тактики поведінки в конфліктній ситуації; виробити свідомий контроль за емоціями в ситуації конфлікту; забезпечить розвиток умінь ситуативного управління конфліктом.

Таким чином, конфліктологічна підготовка курсантів ВЗО МВС із специфічними умовами навчання є важливою складовою професійного становлення сучасного фахівця правоохоронних органів держави, а також забезпечить ефективність функціонування поліцейських підрозділів в цілому.

Список використаних джерел

1. Гіренко С.П. До Питання системного підходу з реалізації конфліктологічної підготовки працівників національної поліції. *Актуальні проблеми досудового розслідування та судового розгляду злочинів проти статевій свободи та статевій недоторканості дітей, шляхи їх вирішення* [Текст] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 19 черв. 2020 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський, В. В. Корольчук]. Київ, 2020. С. 110–114.